

1. Melaatsheid: een afschuwelijke ziekte...

Melaatsheid is een afschuwelijke ziekte. Overal in de Bijbel merken we dat mensen er vuurbang voor waren om melaats te worden. Als het in de Bijbel gaat over melaatsheid, dan gaat het over verschillende huidziekten, waarvan lepra wel de meest in het oog springende is, en de meest weerszinwekkende. Heel lang was het slecht bekend hoe je lepra zou kunnen behandelen. In Leviticus 13 staan uitgebreide voorschriften. We hebben gelezen dat een melaatse moest leven in afzondering, 'buiten het kamp' staat er in vers 46. Dat was het kamp van Israël in de woestijn, toen het volk onder leiding van Mozes naar het Beloofde Land trok. Later, in dat land, mochten melaatsen niet naar binnen in een stad die ommuurd was. Bovendien moest een melaatse rouwkleding aan: de kleding moest ingescheurd zijn, en het hoofdhaar los, onverzorgd (zie ook Leviticus 10: 6). Zo deed je dat in Israël als je rouwde over een geliefde. En wat je dan ook deed: je bedekte het onderste deel van je gezicht (zie ook Ezechiël 24: 17 en 22). God gaf deze voorschriften aan Mozes in de 15e eeuw voor Christus.

Maar pas veel later werd duidelijk dat deze wetten medisch gezien heel goed zijn. Heel lang was niet duidelijk hoe besmetting eigenlijk werkte, hoe dat zat met bacteriën en wat het gevaar was van hoesten en niezen. Nú begrijpen we maar al te goed waarom het zinvol was dat mensen een lap voor hun neus en hun mond moesten hebben, en dat ze op afstand moesten blijven. De rouwkleding werkte als waarschuwing. Bovendien moesten ze ook roepen: 'Onrein, onrein!'

Ik las hoe belangrijk de bijbelse voorschriften zijn. In Noorwegen leefden in 1856 nog bijna 3.000 leprapatiënten aan de kust van de Noordzee, vooral rondom de stad Bergen. Eerst leefden de patiënten gewoon tussen de bevolking in. De regering greep in en bouwde speciale ziekenhuizen voor de lepralijders. In 1930, voordat er medicijnen waren ontwikkeld tegen lepra, waren er in Noorwegen nog maar enkele tientallen patiënten. De bijbelse maatregelen bleken enorm effectief. Professor Karl Sudhoff, die in die periode een boek publiceerde over medische geschiedenis, schreef daarin: 'Het 13e en 14e hoofdstuk van Leviticus zijn gewichtige officiële documenten die het verdienen om in letters van glanzend goud geschreven te worden, omdat zij de kiem vormen van de moderne bescherming tegen besmettelijke ziekten!' (Ben Hobrink, *Moderne wetenschap in de Bijbel*, pagina 45-46.) De maatregelen waren volstrekt juist, maar de ziekte was (en is nog altijd!) verschrikkelijk. De man die bij Jezus komt, is een levende dode. Want zo werd je gezien in Israël, als een levende dode. Flavius Josefus, de geschiedschrijver van het Joodse volk, die leefde in de tijd vlak na Jezus, schreef dit: 'Zij wier lichamen door lepra waren aangetast, werden door Mozes uit de stad verbannen (...) Zij hebben met niemand omgang en onderscheiden zich in niets van doden' (*Oude geschiedenis*, 3.11.3).

2. Hoe durft een melaatse Jezus te benaderen?!

Ziet u hem komen, die man? Zijn haar in de war, los naar beneden hangend, een doek voor zijn neus en zijn mond, gescheurde kleren. Iedereen schrikt zich wild en deinst achteruit. 'Wat doet die melaatse hier?! Hij moet wegwezen!'

U denkt misschien aan het besmettingsgevaar, maar voor het Joodse volk telde vooral iets heel anders: melaatsen waren onrein. En als je in aanraking kwam met een melaatse, was je zelf onrein. Dan moest je je ritueel gaan wassen en je mocht een tijdlang niet met andere mensen omgaan. Als je een onrein mens aanraakte - u kunt het nalezen in Leviticus 5: 3 - zelfs al deed je dat onbewust, dan was je schuldig tegenover God. Je moest een offer gaan brengen. Een lam moest je offeren, zodat deze zonde je vergeven zou worden.

Hoe kan deze man Jézus benaderen?! Een rabbi??!! Een man van God! Weet u wat de rabbi's deden in die tijd? We weten dat uit Joodse bronnen. Rabbi's waren er trots op dat ze rein waren. De éne rabbi gooide stenen naar een melaatse, om hem maar op afstand te houden. De andere rabbi verstopte zich. Een derde

rende hard weg. En er was een rabbi in de tweede eeuw, rabbi Meir, die zei: 'Ik eet géén ei als dat gekocht is in een straat waar een melaatse rondloopt.' En dan déze rabbi, zo vól heiligheid, zo vól van de Heilige Geest, Jezus! Hoe haalt een melaatse het in zijn hóofd om naar Hém toe te komen?!

Ja, dat zou je zeggen... Maar deze man heeft goed geluisterd. Natuurlijk, op een afstand, buiten de menigte. Maar Mattheüs onderstreept de band tussen de Bergrede en dit wonder van Jezus. In Mattheüs 5, 6 en 7 lezen we over het onderwijs dat Jezus geeft op een berg, de Bergrede. Jezus is recht door zee, en super zwart-wit. Hij zegt: 'Als iemand je op de rechterwang slaat, en keer hem ook je linkerwang toe. En als iemand je dwingt om één mijl mee te lopen, loop dan twee mijl mee. En als je een vijand hebt, ga dan voor die vijand bidden. Zegen degenen die jouw vervolgen, heb ze lief!' De Bergrede is zó tegendraads, zó anders. Wat Jezus zegt staat haaks op onze manier van denken. Maar Hij neemt geen woord terug, en Hij zegt: 'Zo gaat het overal waar God Koning is: op aarde zoals het in de hemel is.'

Mattheüs schrijft, we hebben het gelezen in hoofdstuk 7: 28: 'Toen Jezus deze woorden had geëindigd, gebeurde het dat de menigte versteld stond van Zijn onderricht, want Hij onderwees hen als gezaghebbende en niet zoals de schriftgeleerden.' Ongelooflijk! En dan meteen er achteraan schrijft Mattheüs: 'Toen Hij van de berg afgedaald was, volgde een grote menigte Hem. En zie, er kwam een melaatse. Die knielde voor Hem neer en zei: Heer, als U wilt, kunt U mij reinigen.'

Deze melaatse is zó onder de indruk van het goddelijke gezag van Jezus, hij voelt aan dat Jezus alle macht heeft, zélf de macht om een melaatse te genezen. Nee, anders nog! Er staat niet: 'Als U wilt, kunt U mij genezen.' Er staat: 'Als U wilt, kunt U mij reinigen.' Dat gaat nog véél verder dan genezen. Reinigen, dat betekent niet alleen: lichamelijk genezen, maar ook: vergeving schenken, de relatie met God herstellen. Juist melaatsheid werd in de tijd van de Bijbel gezien als een straf van God. 'Als U wilt, Here Jezus, dan kunt U mij reinigen: U kunt mijn zonden afwassen en mij herstellen, helemaal! Naar lichaam en ziel!' Als je ergens in de Bijbel een hunkerend hart ziet, dan is het hier! Iemand die overal buiten stond: buiten de stad, buiten de gemeenschap, buiten de liefde van mensen, buiten de dienst van God... 'Ach Here Jezus, als U het wilt... U kunt het!' Proeft u het? Dit is een geloofsbelijdenis van een hunkerende ziel. In diepe nederigheid knielt hij neer voor deze Rabbi uit Nazareth, deze Rabbi die zó anders is, zó vol van God.

Vindt u dat eigenlijk ook niet een heel mooie benadering, van deze man? Hij belijdt zijn geloof in de macht van Jezus: 'U kunt het Heer!' Maar hij onderwerpt zich aan de wil van Jezus: 'Als U het wilt, Heer...' Wat mooi als dat de houding is, van waaruit je bidt. Vol geloof, vol vertrouwen: 'U kunt het, HERE! Ik geloof het, en als ik twijfel, kom dan mijn ongeloof te hulp!' Maar tegelijkertijd de nederigheid: 'Heer, ik weet niet wat U wilt, maar alstublieft...'

3. Jezus raakt de melaatse aan en wordt zo Zelf onrein

En Jezus, die daarnet de Bergrede uitsprak met gezag, spreekt opnieuw met gezag, nú met gezag over de ziekte en over de onreinheid: 'Ik wil het, word gereinigd!' Wat Jezus hier doet, bevestigt Zijn gezag. Hij zegt niet zómaar iets! Nee, wat Jezus zegt is de waarheid! Zijn woorden zijn Gods woorden, en dit wonder onderstreept Zijn positie, Zijn macht. Alleen Hij kan 'reinen', dat wil zeggen: én genezen én vergeven. Ja, Jezus wil het! Hij wil deze man reinigen. Maar hoe doet Hij dat? Jezus kan één woord spreken en de man op een afstand genezen en reinigen. Maar wat Jezus hier doet, is zó opmerkelijk! Alle mensen moeten met intens afgrijzen hebben staan staren naar dit tafereel. Melaatsen moesten op twee meter afstand blijven, minimaal. Maar Jezus strekt Zijn hand uit, Hij gaat naar de melaatse toe en raakt hem aan. Waarom??? 'Dit is niet nodig, Here Jezus! U raakt nu een onreine aan en U wordt nu Zelf onrein! U moet een offer gaan brengen, een lam gaan offeren! U had toch ook één woord kun-

nen spreken? Dat doet U later ook, als er tien melaatsen roepen om genezen te worden. Dan blijven zij op afstand, en zo geneest U hen. Maar waarom hier niet, Meester? Waarom doet U dit? Besef je het? Besef je wat voor een melaatse het aller-, aller-, allergrootste teken is van liefde? Terwijl iedereen uit je buurt gaat, terwijl iedereen je mijdt als de pest, dat er dan iemand is, een Rabbi, die Zijn hand uitstrekt en jou aanraakt... iemand die Zichzelf onrein maakt, om jou rein te maken.

Dit is nu Jezus Christus ten voeten uit: Hij blijft niet op een afstand, maar Hij daalt neer in de diepte van jouw nood. Ik weet niet wat jou bezig houdt, op dit moment. Waar je mee zit, wat je zorgen zijn. Waar je tegenop ziet. Waar je bang voor bent. Wat jouw zonde is, jouw strijd. Maar wat het ook is, vanmorgen komt de Here Jezus Zelf naar jou toe, en Hij legt Zijn hand op jou. 'Mijn kind, Ik wil het: word gereinigd. Ik wil het, Ik wil jou helpen, steunen, Ik wil jou redden!' Zó is Jezus. Zó is je Verlosser. Adembenemend... Er zijn geen woorden voor...

Deze genezing is bepaald niet een sterk staaltje van een wonderdoener. Want een wonderdoener wil er beter van worden, wil eraan verdienen, wil beroemd zijn: 'Komt dat zien!' Wat zegt Jezus? Vers 4: 'Denk erom dat u dit tegen niemand zegt; maar ga heen, laat uzelf aan de priester zien, en offer de gave die Mozes voorgeschreven heeft, tot een getuigenis voor hen.' Jezus weet dat wonderen een bijzondere aantrekkingskracht hebben. Mensen zijn alle eeuwen door dól geweest op spektakel. Wonderen trekken kijkers. Maar Jezus zoekt geen kijkers, Hij zoekt luisteraars. Jezus weet: 'Als deze man gaat rondbazuinen wat er is gebeurd, dan krijg Ik hele volksstammen met sensatiezoekers over Mij heen.' En dat gebeurt ook. Helaas, de man doet niet wat Jezus heeft gezegd. Markus schrijft, in Markus 1: 'Maar nadat hij weggegaan was, begon hij veel dingen te verkondigen en de zaak overal bekend te maken, zodat Hij niet meer openlijk in de stad kon komen; maar Hij was buiten in de eenzame plaatsen en ze kwamen van alle kanten naar Hem toe.' Merkt u de wonderlijke omkeer? De melaatse mocht nooit in de stad komen. Hij moest altijd verblijven op eenzame plaatsen. Nu is hij genezen en als hij bij de priester geweest is mag hij weer de stad in. Maar doordat zijn mond overloopt van blijdschap kan Jezus de stad niet meer in. Hij wordt gedwongen om Zich terug te trekken in de eenzame plaatsen. Lukas schrijft: 'Hij vertrok naar de woestijnen en bad daar' (Lukas 5: 16).

De melaatse wordt rein, Jezus wordt onrein. Voor de melaatse ligt de weg naar de stad open, Jezus wordt gedwongen naar de woestijn te gaan. Jesaja 53: 'Voorwaar, onze ziekten heeft Hij op Zich genomen, ons leed heeft Hij gedragen. De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is er voor ons genezing gekomen.'

4. De melaatse brengt het offer, als levend bewijs dat Jezus de Messias is

'Ga heen,' zegt Jezus tegen de melaatse, 'laat uzelf aan de priester zien, en offer de gave die Mozes voorgeschreven heeft, tot een getuigenis voor hen.' Voor wie? Voor hén! Voor de menigte! Voor de mensen. En ook voor de Joodse leiders in Jeruzalem. Want daar moet deze ex-melaatse nu naartoe, naar Jeruzalem. dat is minstens drie dagen lopen vanuit Galilea. Maar geloof maar dat hij gehuppeld heeft, gedanst, gerend, gesprongen. Daar, bij Jeruzalem, moet hij nog één keer buiten de stad blijven. Hij laat een priester roepen, en die komt de stad uit, zoals het staat in Leviticus 14. 'Wat???' moet die priester hebben uitgeroepen. 'Staat er een melaatse buiten de poort, die zegt dat hij genezen is? Dat komt toch nooit voor! Melaatsen, die genezen toch niet?! Ja, het staat wel in de tora, dat dat kan, en wat er dan moet gebeuren. Maar ja, melaatsen, die onderscheiden zich in niets van doden! Ze zijn al dood, al leven ze nog. Nee, als de Messias komt, dán zullen de melaatsen genezen worden! Maar wat zeg je? Moet ik écht komen?!'

En dan loopt daar die priester de poort van Jeruzalem uit, en hij ziet een man, nog steeds met zijn gezicht half bedekt, maar die ógen, daarboven, die strálen! 'Ik ben genezen! Wilt u mij onderzoeken?' En daar, buiten de poort van Jeruzalem, worden twee vogels gehaald. Twee reine vogels, waarschijnlijk duiven. Er wordt een aardenwerken pot gebracht, een grote schaal, vol

bronwater, uit de vijver van Siloam. Bronwater is een teken van genade. Want voor bronwater hoef je geen put te graven. Het wordt je zómaar gegeven.

De ene vogel wordt boven het bronwater geslacht. Het bloed vermengt zich met het water. En de levende vogel, hij wordt gedoopt, zo even ondergedompeld in dat water en bloed, samen met een stukje cederhout, symbool van het leven dat doorgaat: ceders, die groeien maar door; en een stukje rode stof, van karmozijn, teken van het bloed; en een takje hysop, van de hysopstruik, als teken van reinheid. En die levende vogel, gedompeld in het water van genade, in het bloed van de gestorven vogel, samen met de symbolen van leven dat doorgaat, van bloed en reinheid, die levende vogel, die vliegt weg, de vrijheid tegemoet! De ex-melaatse, hij ziet het voor zich: zijn oude leven, dat ligt nu achter hem, net als die dode vogel. En zijn nieuwe leven, dat begint nu, geboren uit genade, uit het offer dat voor hem gebracht is. De ex-melaatse, hij staart hem na: die vrije vogel. En de doek voor zijn gezicht gaat weg.

Als de vogel weggevlogen is, gaat hij met de priester de stad in. Daar moet hij nog meer offers brengen, afhankelijk van de vraag of hij rijk of arm is. Maar in ieder geval moet hij een lam offeren. En daar staat hij dan: rein! Helemaal rein! Aanvaard door God en mensen! Levend bewijs van de macht van Jezus, en tegelijk van de liefde van Jezus, de Rabbi die hem aanraakte. Levend bewijs óók van de trouw van Jezus aan de tora, aan de wet van God. Hij is de Messias die de wet vervult! 'Jezus zegt het met nadruk: 'Ga heen, laat uzelf aan de priester zien, en offer de gave die Mozes voorgeschreven heeft, tot een getuigenis voor hen.' Tot een levend getuigenis, levend bewijs! Deze man is levend bewijs dat de Messias gekomen is, die de wet vervult en Zichzelf opoffert om mensen te redden.

Zijn komst is niet onopgemerkt gebleven, daar in Jeruzalem. Het is opmerkelijk, dat meteen na deze gebeurtenis door de Joodse leiders spionnen naar Galilea worden gestuurd om Jezus in de gaten te houden. Lukas vertelt het in Lukas 5: 17. Deze genezing brengt Jezus een stap dichterbij het kruis. Daar zal Hij het lam offeren voor Zijn reiniging. Dat lam, dat is Hij Zelf.

5. Levend bewijs, dat ben jij! Dat zijn wij!

En dat Hij de Messias is, dat Hij Zichzelf heeft opgeofferd om mensen te redden, daarvan is ook vandaag de dag nog steeds levend bewijs. Wil je het zien, dat levend bewijs? Kijk om je heen! Kijk in de spiegel. Zie het levende bewijs! Jezus zegt het ook tegen ons: 'Ga op weg, en doe wat de Vader heeft gezegd, hun tot een getuigenis!' Wat doe je dan? Nou, lees de Bergrede maar, Mattheüs 5, 6 en 7. Hoe ben je levend bewijs van de genade van Christus? Door te dienen, in je straat, in je familie, op je werk, in je kring van vrienden en bekenden. Sta je daar bekend als een vredestitcher? Of als een ruziezoeker? Sta je bekend als iemand die geeft, of als iemand die neemt? Sta je bekend als iemand die luistert, of als iemand die maar doorpraat? Sta je bekend als iemand die veroordeelt, of als iemand die mild is? Sta je bekend als een windvaan, of als een rots in de branding? Is je *home* je *castle*, of staat de deur van je huis open?

Levend bewijs. Jij bent het levende bewijs! Wij zijn het levende bewijs, als gemeente van Christus, verenigd uit al die verschillende kerken. Er zijn zoveel mensen die vol verwondering hebben ontdekt wat het betekent, om in een gemeente een thuis te vinden. Dat er een gemeente is, hier in Rotterdam, is een levend bewijs van de liefde van Christus, Zijn liefde voor zondaren, zondige mensen die Hij rein maakt.

Maandagmorgen, op de Nieuwjaarsmorgen, waren er in de Laurenskerk twee mensen uit Parijs. Ze spraken geen Nederlands. Ze hadden het een héél klein beetje begrepen, zo vertelde één van hen na de dienst in het Engels. Maar vooral waren ze dankbaar. Ze hadden buiten in de stad de klokken horen luiden en waren erbij geweest, bij de gemeente in Rotterdam. Levend bewijs! Wij zijn levend bewijs! En ik droom van een kerk die steeds meer zo'n levend bewijs is: 'tot een getuigenis voor hen', tot een getuigenis voor de wijk, tot een getuigenis voor de buurt, tot een getuigenis voor de stad. Wat zal dit jaar brengen? Wat zal Jézus brengen? Ik kijk ernaar uit! De reine vogel, die ene, levende vogel, die vliegt de vrijheid tegemoet! Amen.